



A01

S-2025

## भारतीय-विद्या-भवनम्, मुम्बई - ७

( सरल - संस्कृत - परीक्षा - विभागः )

संस्कृत-बालबोधः

SAMSKRITA BALABODHA

( समयः १०.३० तः १२.३० )

( पूर्णाङ्कः ५० )

सूचना : दो अङ्क सुलेख के लिए सुरक्षित हैं ।

( Two marks are reserved for good handwriting. )

- प्र.१. किन्हीं दस वाक्यों का हिन्दी/अंग्रेजी/माध्यमभाषा में अनुवाद कीजिए । १०  
**Translate any ten sentences into Hindi/English/Medium language.**  
(१) तत्र शीघ्रं गच्छ। (२) पुरस्तात् चल। (३) सः बालकः क्रीडाङ्गणे क्रीडति।  
(४) अनन्तरं सः गृहम् आगच्छति (५) अहं तत्र प्रातः समये गच्छामि। (६) त्वं विद्यालयात् कदा आगच्छसि? (७) मम गृहं नगरात् बहिः अस्ति। (८) द्वारस्य पुरस्तात् उद्यानम् अस्ति।  
(९) तत्र अनेके पक्षिणः आगच्छन्ति। (१०) सः प्रथमं दुग्धं पिबति पश्चात् पुस्तकं च पठति।  
(११) फलानि मधुराणि भवन्ति। (१२) अहं वृक्षेषु जलं सिञ्चामि।
- प्र.२. किन्हीं दस वाक्यों का संस्कृत में अनुवाद कीजिए । १०  
**Translate any ten sentences into Sanskrit.**  
(१) तू पत्र मत लिख। (२) व्यायाम और अभ्यास भी कर। (३) यहाँ गाड़ी मत ले आ।  
(४) इस समय वह जल पी रहा है। (५) घोड़ा इस समय दौड़ रहा है। (६) वह शाम को खेल के मैदान में खेलता है और दौड़ता भी है। (७) मन्दिर के सामने एक विशाल वटवृक्ष है।  
(८) रविवार को स्कूल की छुट्टी होती है। (९) वहाँ तू क्या पढता है? (१०) दरबाजे के आगे बगीचा है। (११) मेरा घर शहर से बाहर है। (१२) शाम को तुम कहाँ जाते हो?  
(1) You don't write letter. (2) Do exercise and also study. (3) Don't bring car here. (4) He is drinking water at this time. (5) Horse is running right now. (6) In the evening he plays in the playground and also runs. (7) There is a big tree in front of the temple. (8) On Sunday schools have holiday. (9) What do you study there? (10) There is a garden in front of the door. (11) My house is out of the city. (12) Where do you go in the evening?

- प्र. ३. किन्हीं दो श्लोकों का हिन्दी/अंग्रेजी/माध्यमभाषा में अनुवाद कीजिए । ८  
**Translate any two verses into Hindi/English/Medium language.**  
 (१) आचारः परमो धर्मः आचारः परमं तपः ।  
 आचारः परमं ज्ञानं आचारात् किं न साध्यते ॥  
 (२) विद्वत्त्वं च नृपत्वं च नैव तुल्यं कदाचन ।  
 स्वदेशे पूज्यते राजा विद्वान् सर्वत्र पूज्यते ॥  
 (३) सुन्दरोऽपि सुशीलोऽपि कुलीनोऽपि महाधनः ।  
 शोभते न विना विद्यां विद्या सर्वस्य भूषणम् ॥
- प्र. ४. किन्हीं तीन सूक्तियों का अर्थ हिन्दी / अंग्रेजी / माध्यमभाषा में लिखिए । ३  
**Write the meaning of any three wise sayings in Hindi/English/Medium language.**  
 (१) आशा दुःखस्य कारणम् । (२) मूर्खस्य नास्ति औषधम् ।  
 (३) बलीयसी केवलम् ईश्वरेच्छा । (४) मूर्खस्य नास्ति औषधम् ।
- प्र. ५. किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर संस्कृत में दीजिए । ३  
**Answer the three questions in Sanskrit.**  
 (१) चक्रवत् कानि परिवर्तन्ते ? (२) सर्वत्र कः पूज्यते ?  
 (३) परं भूषणं किम् ? (४) कः परमो धर्मः ?
- प्र. ६. किन्हीं पाँच रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए । Fill in the blanks (any five). ५  
 (१) त्वं.....आगच्छ । (२) अहं .....गच्छामि ।  
 (३) सः कुत्र ..... ? (४) नास्ति.....व्याधिः ।  
 (५) विद्या.....ददाति । (६) रामः जलेन वृक्षं ..... ।
- प्र. ७. रिक्तस्थानों में योग्य क्रियापद लिखिए । Write suitable verbs in the blanks. ५  
 (१) त्वं किं..... ? (पश्यसि / पश्यतः/ पश्यामि)  
 (२) सः एकं पत्रं..... । (लिखन्ति / लिखसि / लिखति)  
 (३) अनन्तरं सः गृहम्..... । (आगच्छन्ति / आगच्छामः/ आगच्छति)  
 (४) ते विं..... ? (कुरुतः/ कुर्वन्ति/ करोति)  
 (५) अहम् एवं पुस्तकं..... । (पठामि/ पठन्ति/ पठति)
- प्र. ८. रेखाङ्कित शब्दों के स्थान पर योग्य संस्कृत पद लिखिए । ४  
**Change the underlined words into suitable Sanskrit word.**  
 १) भोजनं जल्दी मत कुरु । २) उपरि सूर्य देख ।  
 ३) असत्यं मत वद । ४) अहं उपवने भ्रमणार्थं जाता हूँ ।

